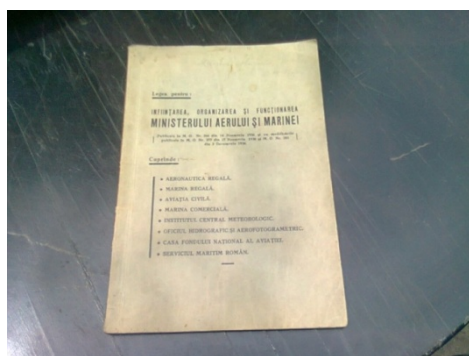

UN MINISTER UNIC ÎN ISTORIA GUVERNELOR ROMÂNIEI. MINISTERUL AERULUI ȘI MARINEI – I

Colonel (r) dr. Gabriel – George PĂTRAȘCU*

În istoria de 163 de ani a guvernelor României (1862 – 2025), pentru o perioadă de aproximativ patru ani (14 noiembrie 1936 – octombrie 1940), a funcționat un minister unic prin specificul său dublu, militar și civil și, care a avut în compunerea sa, atât Aeronautica Militară dar și Aeronautica Civilă, precum și Marina Regală împreună cu Marina Civilă-**Ministerul Aerului și Marinei**.

O structură guvernamentală cu o perioadă scurtă de existență, și care nu a mai fost vreodată înființată. În perspectiva împlinirii în anul 2026, a nouă decenii de la înființarea Ministerului Aerului și Marinei, în baza Decretului Regal nr. 2620 din 13 noiembrie 1936¹, va fi prezentată legea de organizare și funcționare a aceluia minister.

***Foto: Legea pentru: Înființarea,
Organizarea și Funcționarea
Ministerului Aerului și Marinei.
Sursa: Okazii.ro***

---

*Târgușor – Constanța.

¹Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” – Constanța, Colecția „Monitorul Oficial”, Nr. 266 din 14 Noiembrie 1936, Cota P III, pp. 3; 6. „CAROL al II-lea, Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României, *La toți de față și viitori sănătate*: Asupra Raportului Președintelui Nostru de Consiliu și Ministru al Armamentului și Miniștrilor Noștri secretari de Stat la Departamentul Apărării Naționale și Justiție, cu Nr. 685 din 1936: Văzând Jurnalul Consiliului Nostru de Miniștri Nr. 2438 din 1936. În temeiul art. 7 din Decretul Nostru Nr. 3029 din 13 Noiembrie 1934, ratificat prin legea promulgată prin Înalțul Decret Regal Nr. 1145 din 17 Aprilie 1935 și publicat în Monitorul Oficial Nr. 29 din 18 Aprilie 1935. Am decretat și decretăm ÎNFIINȚAREA, ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA MINISTERULUI AERULUI ȘI MARINEI. Dat în București, la 13 Noiembrie 1936. CAROL. Președintele Consiliului de Miniștri și ministru al armamentului Gh. Tătărescu, Ministrul apărării naționale, general de corp de armată adjutant Paul Angelescu, Ministrul lucrărilor publice și al comunicațiilor, Richard Franasovici, Ministrul finanțelor, Mircea Cancicov, Ministrul justiției, Mircea Djuvara. Nr. 2620. (sic!).

Firese, apare întrebarea de ce am ales să tratez legea și nu am prezentat un studiu referitor la existența și modul cum a funcționat acest minister.

Pe baza documentelor de arhivă aflate la Arhivele Militare Naționale Române – București, care dețin un fond de arhivă creat de Ministerul Aerului și Marinei pentru anii 1936 – 1938, cu un număr de 6062 unități arhivistice, iar pentru anii 1938 – 1940 un număr de 20 unități arhivistice, **toate păstrate în copie pe microfilm**², la rândul său, Depozitul Central de Arhivă – Pitești, deține fondul de arhivă creat de Ministerul Aerului și Marinei pentru anii 1936-1940, **păstrat în original**, cu un număr de 6135 unități arhivistice (parțial prelucrate)³.

Prezentarea acestei legi va oferi cititorului posibilitatea de a analiza modul cum s-a dorit să fie organizat și să funcționeze Ministerul Aerului și Marinei.

O cercetare amplă a întregului fond solicită un timp mare de studiu, resurse financiare și spațiu de publicare. Probabil, un volum de documente sau o teză de doctorat, ar putea într-o anumită măsură, să scoată din uitare și să aducă în atenția celor pasionați de istoria aviației și marinei civile și militare, acest minister unic.

Având în vedere spațiului de publicare, pe care Muzeul Național al Marinei Române acceptă să îl pună la dispoziție, în cadrul volumului „Dunărea și Marea Neagră...”, legea care are un număr de 446 de articole, va fi prezentată în totalitatea ei, dar succesiv, pe parcursul a mai multor articole. În volumul din anul 2025, legea va fi tratată de la articolul 1 la articolul 54.

Legea pentru Înființarea, Organizarea și Funcționarea Ministerului Aerului și Marinei, a fost publicată în „Monitorul Oficial” nr. 266 din 14 noiembrie 1936 și cu modificările publicate în „Monitorul Oficial” nr. 277 din 27 noiembrie 1936 și „Monitorul Oficial” nr. 281 din 2 decembrie 1936, și cuprindea: Aeronautica Regală; Marina Regală; Aviația Civilă; Marina Comercială; Institutul Central Meteorologic; Oficiul Hidrografic și Aerofotogrametric; Casa Fondului Național al Aviației; Serviciul Maritim Român.

---

² Coordonator General-maior Corneliu Postu, *Ghidul Arhivelor Militare Române*, București, Centrul Tehnic-Editorial al Armatei, 2020, p. 337.

³ Ibidem, p. 201.

Foto: Colecția Legilor României. Decret – Lege pentru înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Aerului și Marinei. Sursa: Internet.

„Înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Aerului și Marinei. **PARTEA I. Atribuțiuni și coordonare**

Art. 1 – Se înființează un Minister al Aerului și Marinei, al cărui scop este să întrunească și să orienteze întreaga activitate aeriană și maritimă a Națiunii, conducând și administrând în mod unitar toate mijloacele aeriene și maritime, mijloacele de apărare antiaeriană a teritoriului și apărarea a coastelor, mijloacele de protecție a navigației aeriene și maritime, mijloacele de transport comercial aerian și maritim, precum și supravegherea și controlul Asociațiilor particulare de orice fel și manifestațiilor lor de promovare a aeronauticii și navigațiunii a particularilor.

Art. 2 – Ministerul A.M., conduce, administrează, înzestrează și controlează singur, având în subordine: Aeronautica Regală; Marina Regală; Aviația Civilă; Marina Comercială; Institutul Central Meteorologic; Oficiul Hidrografic și Aerofotogrametric; Casa Fondului Național al Aviației; Serviciul Maritim Român.

Consiliul superior al Aerului și Marinei

Art. 3 – Pe lângă Ministerul Aerului și Marinei, funcționează un Consiliu Superior al Aerului și Marinei, a cărui atribuțiune este de a da avize consultative, pentru: a) Directive generale ale politicii aeriene; b) Repartizarea Fondului Național al Aviației la întocmirea bugetului; c) Directive asupra apărării teritoriului contra atacurilor aeriene și de coordonare în acest scop cu celelalte departamente⁴; d) Directive generale ale politicii navale; e) Coordonarea măsurilor de luat pentru apărarea coastelor și cooperarea cu armata de uscat; f) Încheieri de acorduri

^{4***} *Legea pentru înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Aerului și Marinei, București – Str. Poetul Macedonski 3, Tipografia „FINANȚE ȘI INDUSTRIE” Societatea Anonimă Română, f.a., p. 3.*

internaționale aeriene sau maritime; g) Directive generale cu privire la propaganda maritimă și aeronautică în masa populației și încurajarea turismului aerian și pe apă; h) Directive asupra programelor pentru expansiunea comercială a liniilor de transport aerian și maritim, dincolo de frontiere; i) Programe navale. El își va da avizul și asupra oricăror alte chestiuni care-i sunt supuse de Ministerul **Aerului și Marinei**. Acest Consiliu este prezidat de Ministerul Aerului și Marinei, sau în lipsa acestuia de unul dintre cei doi vicepreședinți, și se compune din: - Comandantul Forțelor Aeriene – Comandantul Marinei Regale (ca Vicepreședinți) – Un General delegat al Marelui Stat Major. Pentru chestiunile de aeronautică Regală, Consiliul se completează cu: - Comandantul Apărării aeriene a teritoriului - Șeful de Stat Major al Comandamentului Forțelor Aeriene – Comandantul Apărării antiaeriene – Comandantul Regiunii aeriene, cu reședința în București. Pentru chestiunile, în legătură cu aviația comercială, turism aerian etc., Consiliul se completează cu: - Directorul Aviației Civile. – Un delegat al Societății de Transporturi Aeriene, dintre administratorii ei, reprezentând Statul. – Un delegat al Federației Aeronautice R.R., cu vot consultativ. Pentru chestiunile de Marină Regală, Consiliul se completează cu: - Comandantul Forțelor Maritime. – Comandantul Litoralului Maritim. – Comandantul Diviziei de Dunăre. - Șeful de Stat Major al Comandamentului Marinei Regale. Pentru chestiunile privitoare la Marina Comercială, Consiliul se completează cu: - Un Delegat al S.M.R. – Un delegat al Ministerului de Industrie și Comerț. – Un delegat al Ministerului Comunicațiilor. Consiliul poate fi completat și cu orice alte persoane ce va găsi necesar, însă numai cu vot consultativ.

Foto: Generali, amirali și ofițeri din Ministerul Aerului și Marinei. Sursa: Internet

Art. 4 – Pentru chestiunile superioare ale Apărării Țării, comune Armatei de uscat, aeronautice și marinei, cât și pentru legiferări cu

caracter general, interesând M.A.N. [Ministerul Apărării Naționale – n.n] și M.A.M., colaborarea între aceste departamente se va asigura printr-un Comitet de Coordonare, ale cărui atribuțiuni, compunere și funcționare se vor stabili prin Î.D.R.⁵ [Înalt Decret Regal – n.n]. Condițiunile în care anumite organe administrative și servicii (spitale, închisori, justiție militară, cercuri de recrutare, etc.), vor funcționa și în profilul aeronauticei și marinei, vor fi stabilite de acest Comitet.

Art. 5 – În Consiliul Superior al Apărării Țării, Aeronautica și Marina vor fi reprezentate cu vot deliberativ de Ministrul A.M., Comandantul Forțelor Aeriene și Comandantul Marinei Regale.

Art. 6 – Pentru Aeronautică și Marină, Consiliul Superior al Armatei, prevăzut în legea de organizare a M.A.M., se înlocuiește cu un Consiliu Superior al Aerului și Marinei, ale cărui atribuțiuni, compunere și funcționare se stabilesc prin Î.D.R. Comandantul F.A. și Comandantul M.R. nu vor mai intra în compunerea Consiliului Superior al Armatei, cu vot deliberativ, decât pentru chestiunile privitoare la personalul care fiind temporar în aeronautică și marină, urmează regimul personalului armatei de uscat.

Foto: Marca Ministerului Aerului și Marinei. Sursa: Internet.

PARTEA II-a. Organizarea ministerului

Art. 7 – Organele militare de conducere superioară, comandament și pregătire sunt: Comandamentul Forțelor Aeriene; Comandamentul Marinei Regale. Organele civile de conducere superioare sunt: Direcția Aviației Civile; Direcția Marinei Comerciale. Organele centrale de conducere tehnică și administrativă a Ministerului sunt: a) Secretariatul General al ministerului; b) Direcția contabilității; c) Direcția personalului; d) Direcția comenzi și materiale; e) Direcția construcțiilor aeronautice;

---

⁵Ibidem, p. 4.

f) Direcția construcțiilor navale; g) Direcția armament, muniții și transmisii; h) Direcția infrastructurii și domenii; i) Direcția școlilor; j) Direcția Intendenței; k) Direcția Sanitară; l) Serviciul contencios.

Art. 8 – Cabinetul ministrului are aceleași atribuțiuni ca și cele de la art. 5 din legea de organizare a M.A.N., din 8 iunie 1932. Din cabinet vor putea face parte și doi controlori generali tehnici, reprezentând organe directe de informații tehnice ale ministerului și de control de specialitate în toate unitățile administrative și formațiuni militare⁶. Atunci când ministrul este civil, el va avea pe lângă șeful de cabinet și un șef de cabinet militar.

Art. 9 – Ministrul are în subordine directă: a) Serviciul de Control condus de un controlor general cu atribuțiile fixate de art. 88 din legea de organizare a Ministerului Apărării Naționale din 8 Iunie 1932, pentru Direcția Controlului din acel minister; b) Doi Directori Generali cărora Ministrul le poate da prin delegare, parte din puterile sale pentru conducerea superioară, supravegherea și coordonarea activităților mai multor Direcții din Minister. Aceste delegații de puteri vor fi date prin D.M. [dispoziții/decizii ministeriale – n.n] publicate în „Monitorul Oficial” și „Monitorul Ministerului”. c) Pentru înzestrarea Aeronauticei și Marinei cu material și armament nou, precum și pentru orice alte chestiuni de material, Ministerul Aerului și Marinei poate lua avizul unui comitet denumit Comitetul consultativ al materialelor. Din acest comitet face parte: - Comandantul Forțelor Aeriene. – Comandantul Marinei Regale. – Un Comandor combatant din Forțele Aeriene. – Un Comandor combatant din Marina Regală. – Directorul Construcțiilor Aeronautice: - Directorul Construcțiilor Navale. – Directorul Comenzilor și Materialelor. – Directorul Armamentului, muniției și transmisii. Comitetul se va putea completa cu:

- a) Un delegat al Aviației Civile;
- b) Un delegat al Marinei Comerciale;
- c) Comandantul Apărării contra Aeronavelor;
- d) Comandantul Apărării Aeriene a Teritoriului și orice alte persoane ce va socoti necesar pentru studiul și documentarea chestiunilor vizate.

A. Secretarul General

Art. 10 – Secretarul General al M.A.M., are ca atribuțiuni. Ajută pe Ministru în administrarea și înzestrarea Aeronauticei și Marinei. Aprobă lucrările și cheltuielile delegate de către Ministru, semnând cu indicațiunea

---

⁶Ibidem, p. 5.

„Pentru Ministru”. Supraveghează și controlează funcționarea serviciului M.A.M., îndrumând personalul.

Foto: Buzău – anul 1938.
Automobil cu sigla Ministerului
Aerului și Marinei. Sursa: Internet.

Art. 11- Secretarul General are conducerea superioară directă a următoarelor servicii: a) Direcția Contabilități; b) Direcția Personalului; c) Direcția Intendenței; d) Direcția Sanitară; e) Serviciul Contencios; f) Serviciul Secretariatului General⁷.

Art. 12 – Serviciul Secretariatului General are următoarele atribuțiuni. Ajută pe Secretarul General în toate chestiunile de conducere a serviciului. Pregătește mobilizarea formațiunilor și personalului ce aparține M.A.M. Face studii pentru diferite chestiuni în legătură cu nevoile aeronautice și marinei și ține evidența lucrărilor în curs de executare. Descifrează corespondența cifrată. Administrează fondurile afectate Secretariatului General.

Art. 13 – Serviciul Secretariatului General se compune din: a) Secția Organizare, Mobilizare, Studii, Statisticii; b) Serviciul Registratură și Arhivei; c) Comisia de numiri și înaintări; d) Trupe M.A.M., și secția de automobile; e) Administrația imobilului Ministerului. Secretarul General este ajutat în conducerea acestui serviciu de un ofițer superior locotenent comandor sau grad mai înalt.

B.Direcția Contabilității

Art. 14 – Direcția Contabilității are în atribuțiunile sale. – Întocmirea și executarea bugetului aeronautice și marinei. - Urmărirea încasărilor veniturilor Ministerului, Ordonarea. – Contabilizarea creditelor de tot felul. – Întocmirea contului anual al Ministerului. – Controlul financiar prealabil al actelor și scriptelor. – Întocmirea și ținerea la curent

---

⁷Ibidem, p. 6.

a inventarului patrimoniului aeronauticei și marinei, precum și toate celelalte atribuțiuni prevăzute în legea Contabilității Publice.

Art. 15 – Direcția Contabilității este condusă de un Director, ajutat de o secție administrativă și cuprinde următoarele servicii: a) Serviciul Contabilității duble, condusă de un subdirector; b) Serviciul Bugetului, proiecte de buget, (modificări, angajări, ordonanțări); c) Serviciul Controlului Financiar; d) Serviciul Inventarierii patrimoniului.

C.Direcția Personalului

Art. – 16 Direcția Personalului este condusă de un Director ajutat de o Secție administrativă și are următoarele atribuțiuni⁸: - Studiul și întocmirea lucrărilor referitoare la înaintările și mutările ofițerilor, subofițerilor, personalului civil, maștrilor din aeronautică și marină; – Centralizarea și controlul decorațiunilor; – Urmărirea publicării în Monitorul Oficial și Monitorul Ministerului a legilor, regulamentelor, Înteltelor Decrete și Deciziilor Ministeriale; - Întocmirea anuarelor; - Statistica personalului. Direcția personalului se împarte în: a) Serviciul Personal Militar aeronautic; b) Serviciul Personal Militar al Marinei; Serviciul Personal Civil.

**Foto: Sigla
Ministerului Aerului și
Marinei. Sursa: Internet.**

D.Direcția Comenzi și Materiale

Art. - 17 Direcția este condusă de un Director ajutat de Serviciul licitațiilor și de o Secție Administrativă. Atribuțiunile Direcției sunt: - Achiziționarea materialelor necesare în baza programelor de înzestrare. Fac excepție construcțiunile care sunt în competiția Direcției Domeniilor și Infrastructurii. - Ținerea licitațiilor și concurențelor. – Încheierea contractelor de furnituri, lucrări privitoare la aprovizionarea cu combustibil, lubrefiante, muniții, armament, motoare, celule, nave și orice alte materiale necesare Ministerului.

Art. 18 – Direcția Comenzi și Materiale se împarte în trei subdirecții: I. Subdirecția Comenzilor, care cuprinde: a) Serviciul

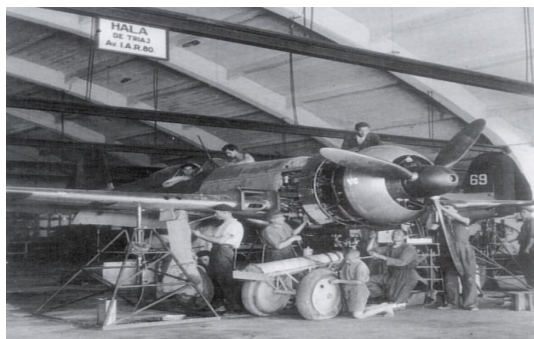
---

⁸Ibidem, p. 7.

contracte, cu secții de furnituri la particulari și comenzi la stabilimentele Ministerului; Întocmirea contractelor, urmărirea executării lor și urmărirea termenelor de livrare; b) Serviciul de documentare, prețuri, furnizorii și statistica; c) Serviciul Transporturi. II. Subdirecția Echipamentelor, care cuprinde: a) Serviciul echipamentelor și a cazarmii; b) Atelierele de confecțiuni; c) Secția administrativă; III. Subdirecția Materialelor, cu următoarele servicii: a) Depozitele generale de materiale ale marinii; b) Depozitele generale de materiale ale aeronauticii; c) Serviciul de contabilizare și de urmărire a mișcării materialelor din depozitele generale; d) Serviciul de statistică și prețuri.

E.Direcția Construcțiilor Aeronautice

Art. 19 – Are ca atribuțiuni: studiul, proiectarea, încercarea și recepționarea materialelor de orice fel pentru aeronautică, în afară de armament, munițiuni și material de transmisiuni⁹. Stabilește caietele de sarcini și urmărește fabricația materialelor în industria particulară și Arsenalul Aeronautice. Urmărește activitatea Atelierelor de Reparații și întrebuințarea materialului în unități, din punct de vedere tehnic. Administrează Arsenalele Aeronautice. Direcția este condusă de un Director Inginer Civil sau Ofițer Superior-Inginer, care este ajutat de un Subdirector Inginer și de o secție administrativă. Direcția Construcțiilor Aeronautice cuprinde: a) Serviciul de Studii, cercetări și experiențe cu secții pentru diferite categorii de materiale aeronautice; b) Serviciul fabricației cu secții pentru urmărirea prețului de cost, controlul și recepția fabricațiilor în curs, în industriile particulare și în Arsenalele Aeronautice; c) Serviciul Mobilizării Industriale și a materialelor prime; d) Serviciul de încercări, cuprinzând Laboratoarele și centrul de experiență; e) Arsenalul Aeronautice.

**Foto: Hala de Triaj. Av.
I.A.R. – 80. Sursa: Internet.**

---

⁹Ibidem, p.8.

F.Direcția Construcțiilor Navale

Art. 20 – Are ca atribuțiuni studiul, proiectarea, încercarea și recepționarea navelor, materialelor de orice fel pentru marină, în afară de armament, muniții și materiale de transmisiuni. Stabilește Caietele de Sarcini și urmărește fabricația materialelor în industria particulară și Arsenalul Marinei. Urmărește activitatea atelierelor de reparații și întreținerea materialului în unități din punct de vedere tehnic. Administrează Arsenalul Marinei. Direcția este condusă de un Director Inginer Civil sau Militar, sau un Ofițer Superior specializat, ajutat de o secție administrativă. Direcția Construcțiilor Navale cuprinde: a) Serviciul de Studii și proiecte pentru nave, cu secții, care se ocupă de nave, mașini, combustibile, materiale diverse, documentare, laboratorii și secții de proiecte; b) Serviciul Construcțiilor și Reparațiilor este împărțit în secții; e) Arsenalul Marinei; d) Serviciul Mobilizării Industriale.

G. Direcția Armament, Muniții și Transmisiuni (A.M.T.)

Art. 21 – Are ca atribuțiuni: - Studii, proiecte, analize; - Urmărirea activităților de reparații din unități; - Face studii tehnice și experiențe pentru toate categoriile de materiale pentru armament, munițiuni și transmisiuni; - Stabilește caietele de sarcini¹⁰; - Supraveghează fabricarea materialelor în fabricile din țară și în străinătate; - Face studii și propuneri relative la Comisiile de recepție a diferitelor materiale de armament, muniții și transmisiuni; - Urmărește aplicarea legii de neștirbire a fondurilor și materialelor de război; - Controlează executarea comenzilor de armament, muniții materiale de transmisiuni, recontrolarea și punerea în bună stare a munițiilor; - Ține evidența tuturor categoriilor de armament, munițiuni și materiale de transmisiuni; - Face studii și propuneri relative în creditele necesare pentru dotarea cu armament, munițiuni și transmisiuni; - Studiază și propune măsurile de luat pentru depozitarea munițiilor și armamentului, precum și pentru crearea și organizarea depozitelor de munițiuni și armament, după avizul Marelui Stat Major; - Inspectează depozitele de armament și munițiuni ce aparțin Ministerului.

Art. 22 – Direcția A.M.T. este condusă de un director inginer civil sau ofițer specializat, ajutat de o secție administrativă și se împarte în: A) Subdirecția Armament și Munițiuni. a) Serviciul Armamentului Aeronautic, împărțit în Secția Armamentului de Avion și Bombardament. Secția Armamentului contra Aeronavelor și Materiale anexe (proiectoare, aparate de ascultare, etc.); b) Serviciul Armamentului Naval, împărțit în secția Artilerie și Arme automate și Secția Armelor submarine; c) Serviciul

---

¹⁰Ibidem, p. 9.

Muniții, împărțit în Secția Munițiunii Marine, Secția Munițiuni pentru Aeronautică și Secția Apărarea contra Aeronavelor, fumigene, gaze; d) Serviciul Depozitelor de Muniții și Poligoanelor. B) Subdirecția Transmisiunilor. Se ocupă cu studiul proiectelor și caietelor de sarcini recepționarea materialelor de transmisiuni, experiențe, etc., pentru întreaga aeronautică și marină (civile și militare) cu următoarele servicii. a) Serviciul Transmisiunii Radioelectrice cu atelierele de reparații; b) Serviciul de Balizaj și conducere radioelectrică a navelor și aeronavelor; c) Serviciul Electricitate care se ocupă cu toate instalațiile și aparatul electric la bordul aeronavelor cu atelierele sale de reparații; d) Secția de transmisiunioptice și semnalizări¹¹.

**Foto: Tunul antiaerian
„Rheinmetall” calibrul
37 mm, model 1939.
Sursa: Internet.**

H.Direcția Domeniilor și Infrastructurii

Art. 23 – Este condusă de un director, inginer specialist în construcții cu o practică de cel puțin 10 ani, ajutat de doi subdirectori, unul militar și unul inginer civil și de o secție administrativă. Direcția are ca atribuțiuni elaborarea și executarea planurilor de construcție, necesare aeronauticei. Supraveghează întreținerea, conservarea și administrarea tuturor bunurilor mobile aparținând M.A.M. Încheie contracte de închiriere pentru imobilele necesare Ministerului și supraveghează întreținerea lor. Se ocupă de toate chestiunile de executare a instalațiunilor aeroporturilor, imobilelor, etc. Se ocupă de executarea legii cu privire la servituți aeriene și exproprieri, face propuneri pentru crearea servituților și pentru necesitățile de expropriere.

Art. 24 – Direcția se compune din: a) Serviciul de Studii, proiecte, devize; b) Serviciul Arhitecturii; c) Serviciul de lucrări noi care se ocupă cu execuția lucrărilor în regie și cu urmărirea pe șantier a lucrărilor date în întreprindere și a lucrărilor de reparat; d) Serviciul Terenurilor pentru

---

¹¹Ibidem, p. 10.

aviație care se ocupă cu amenajarea terenurilor, nivelarea, servituți aeriene, exproprieri; e) Serviciul Instalațiilor. Se ocupă cu toate instalațiile clădirilor aparținând Ministerului (sanitare, luminat, încălzit, telefon, etc); f) Serviciul Balizaj și luminatul aerodromurilor, rutelor aeriene și a porturilor militare; g) Serviciul Lucrări maritime care se ocupă cu construcția de porturi, basinuri pentru Marina Regală, cale seci, canale de acces, dragaje.

I.Direcția Școlilor

Art. 25 – Este condusă de un director. Are ca atribuțiuni coordonarea învățământului în școlile aeronautice și ale marinei: – Controlează învățământul de specialitate; – Dă directive; - Aprobă programele analitice; - Administrează Școlile aeronautice și maritime.

**Foto: Promoția
„comandor Radu
Irimescu 1936” a Școlii
de Aeronautică
București - Cotroceni.
Sursa: Internet.**

J.Direcția Intendenții

Art. 26 – Direcția Intendenții are ca atribuțiuni: - Calculul și întocmirea statelor de plată pentru personalul Ministerului; - Stabilirea indemnizațiilor de misie, mutare, chirie și transport, de hrană și întreținere trupă, etc; - Controlul actelor justificative pentru aceste indemnizații;¹² - Plata salariilor ofițerilor, subofițerilor, maștrilor și funcționarilor civili din Minister; - Verificarea actelor de cheltuieli ale Direcțiilor M.A.M., I.M.C. și O.H.A.

Art. 27 – Direcția Intendenții se împarte în următoarele servicii: a) Salarii, solde, indemnizații; b) Casierie; c) Verificări.

K.Direcția Sanitară

Art. 28 – Direcția Sanitară are drept atribuțiuni: studierea, controlul și păstrarea sănătății și higienii în M.A.M; Examinarea

---

¹²Ibidem, p. 11.

psihofizică a întregului personal militar și civil trimis de aeronautică și marină; Dotarea cu material sanitar și farmaceutic, păstrarea, întreținerea și administrarea acestui material; Îngrijirea animalelor. Direcția Sanitară se compune din: a) Serviciul Sanitar cu secții: administrativă, medicală, farmaceutică și veterinară; b) Institutul Central Medical și de cercetări psihofizice; c) Clinic cari vor funcționa pe lângă M.A.M., specializate fiind în chirurgia accidentaților aeronautici. Direcția Sanitară este condusă de un medic, ofițer superior sau general.

L.Serviciul Contencios

Art. 29 – Serviciul Contencios este organul consultativ al Ministerului, în toate atribuțiunile sale. Are în atribuțiunile sale: - Apărarea intereselor M.A.M., în fața instanțelor civile; Îndeplinirea tuturor actelor de procedură și notariat ale Ministerului;

- Urmărirea vărsării la tezaur a sumelor cuvenite Statului, în baza hotărârilor judecătorești sau a oricărui act rămas definitiv și executoriu;

- Administrarea creditului prevăzut în buget pentru procese pierdute și cheltuielile de procedură, îndeplinind formalitățile necesare pentru ca cei în drept să fie achitați de sumele ce li se cuvin;

- Dă avizul juridic la toate convențiile, contractele și actele în care Ministerul este angajat juridicește

- Susține în fața instanțelor judecătorești, prin avocații săi, interesele Ministerului. Șeful Serviciului Contencios semnează în numele ministerului, acțiunile, apelurile, opozițiile, recursurile, cererile de revizuire și în general toate actele de sezișare a instanțelor judecătorești¹³. Conducerea Serviciului Contencios, poate fi încredințată unui ofițer din cadrele Justiției Militare și Contencios, ajutat de ofițeri din aceeași specialitate.

Art. 30 – Direcțiile Construcțiilor Aeronautice și Navale, a Armamentului, Munițiilor și Transmisiunilor, cât și Direcția Comenzi și Materiale va informa periodic, prin situații și comunicări, respectiv Comandantul Forțelor Aeriene și Comandantul Marinei Regale, asupra stadiului lucrărilor și comenzilor. Comandanții Forțelor Aeriene și Marinei Regale, se vor pute informa personal sau prin delegați, asupra lucrărilor de reparație ale materialului ce le aparțin în Arsenele, cât și asupra modului de depozitare și stării de conservare în depozitele generale de materiale, Armament și Munițiuni¹⁴.â

---

¹³Ibidem, p. 12.

¹⁴Ibidem, p. 13.

PARTEA III-a. AERONAUTICA REGALĂ – Organizarea în timp de pace

Art. 31 – Aeronautica Regală cuprinde: a) Organe de comandament; b) Formațiuni: - de aviație; - de aerostație; - de apărare contra aeronavelor; - de apărare antiaeriană a teritoriului (activă și pasivă); c) Școli și centre de instrucție; d) Formațiuni de servicii.

Foto: Avionul de vânătoare I.A.R. – 80. Numărul de serie 1. Sursa: Internet.

Art. 32 – Aeronautica Regală este comandată și administrată de un ofițer general de Aviație, - Comandant al Forțelor Aeriene, sub ordinele directe ale Ministerului Aerului și Marinei. Atribuțiunile acestui Comandant sunt: Organizarea, pregătirea de războiu, instrucția, conducerea și administrarea Forțelor Aeriene și a Formațiunilor de Apărare Antiaeriană a Teritoriului.

Art. 33 – Aeronautica Regală este organizată astfel, ca să permită și să asigure pregătirea tuturor formațiunilor sale: - pentru operațiunile aeriene; - pentru operațiunile de colaborare cu armatele terestre și maritime; - pentru apărarea antiaeriană a teritoriului.

Art. 34 – Organizarea generală a Aeronauticei Regale se bazează pe împărțirea Teritoriului Țării, în Regiuni Aeriene. Împărțirea Țării în Regiuni Aeriene, se va stabili prin Înalt Decret regal, după propunerile Ministerului Aerului și Marinei.

Art. 35 – Comandamentul Forțelor Aeriene cuprinde: Organe de comandament și formațiuni. Organele de comandament sunt ¹⁵ : - Comandamentul Forțelor Aeriene cu Statul Major al Aeronauticei și Servicii; - Comandamente de regiuni aeriene; - Comandamentul Apărării

---

¹⁵ *Ibidem*, p. 14.

Contra Aeronavelor; - Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului; - Comandamente de Divizie, de Escadră, de Brigadă; - Comandamentul Școlilor și Centrelor de Instrucție ale Aeronauticei. Pe lângă Comandamentul Forțelor Aeriene, funcționează un Comitet Consultativ al Aeronauticei Regale. Compunerea, atribuțiunile și funcționarea acestui comitet se stabilește prin regulamentul prezentei legi.

Art. 36 – Formațiunile de Aeronautică în timp de pace sunt: a) Unități. – Flotile de aviație sau hidroaviație, cuprinzând grupuri de câte cel puțin două escadrile. – Flotile de aerostație, cuprinzând grupuri de câte cel puțin 2 companii. – Grupuri de A.C.A., cuprinzând grupuri de câte cel puțin 2 baterii tunuri, de mitraliere, proiectoare, pândari, baloane de protecție. – batalioane de pioneri de aeronautică. – Elemente de apărare antiaeriană activă și pasivă a teritoriului. – Grupuri independente de aviație, de aerostație și de A.C.A. – Baze aeriene. b) Școli și centre de instrucție; c) Formațiuni de servicii. – Depozitele aeronautice, conținând rezervele de materiale, pentru administrație, întreținere și reîmprospătări, spitale, manutanțe, închisori, formațiuni diverse.

**Foto: Comandantul și ofițerii
Centrului de Instruire al
Apărării Contra Aeronavelor.
Sursa: Internet**

Art. 37 – Regiunea aeriană, este comandată de un ofițer general de aviație, ajutat de un comandant secund, de un Stat Major și serviciile necesare; el își exercită comandamentul atât asupra formațiunilor aeronautice, cât și asupra teritoriului, din punct de vedere al apărării antiaeriene. Autoritatea sa se întinde asupra trupelor, formațiunilor, stabilimentelor, și al școlilor aeronautice dislocate pe teritoriul regiunii aeriene.

Art. 38 – Anumite stabilimente și școli pot depinde direct de M.A.M.: în acest caz, autoritatea comandanților de regiuni nu se aplică decât în chestiunile de ordin teritorial, arătate la art. 41.

Art. 39 – Comandantul unei regiuni aeriene, poate fi chemat să exercite în timp de războiu un comandament în cadrul operațiunilor. În acest caz el este înlocuit la comanda regiuni aeriene de către Comandantul Secund, anume destinat în acest scop în timp de pace¹⁶.

Art. 40 – Comanda regiunii aeriene asupra formațiunilor, cuprinde toate chestiunile privitoare la instrucție, întrebuințare, funcționare, administrație, disciplină și igienă.

Art. 41 – Din punct de vedere teritorial, chestiunile ce privesc comanda regiunii aeriene, sunt cele privitoare la: - disciplina pe terenurile și în imobilele Aeronauticei; disciplina aeriană; recrutarea trupei în termen; pregătirea mobilizării; pregătirea premilitară și întreținerea pregătirii de războiu a rezerviștilor; - Controlul efectivelor; Organizarea, pregătirea, instrucția și controlul apărării antiaeriene a teritoriului, apărarea activă și pasivă.

Art. 42 – Comandamentul Apărării contra Aeronavelor. Apărarea contra aeronavelor, cuprinde toate mijloacele terestre destinate a acționa în contra aeronavelor. Comandamentul A.C.A., este condus de un general de A.C.A., numit Comandantul Apărării contra Aeronavelor, ajutat de un Stat Major, și are ca atribuțiuni: - Instrucția, organizarea și pregătirea de război a tuturor formațiunilor A.C.A., destinate zonelor de operațiuni ale armatelor și pentru teritoriul național.

Foto. Proiector antiaerian în poziție de lucru. Sursa: Internet.

Art. 43 – Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului. Apărarea antiaeriană a teritoriului cuprinde toate mijloacele, de orice fel, destinate să asigure apărarea întregului teritoriu al Țării, în contra atacurilor aeriene. Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului, este condus de un General de Aeronautică, ajutat de un Stat Major și are ca atribuțiuni: - Organizarea și pregătirea de război a tuturor mijloacelor de

---

¹⁶Ibidem, p. 15.

Apărare activă și pasivă a teritoriului. – Asigură totodată legătura Ministerului Aerului și Marinei cu toate organele departamentelor și autorităților civile și militare, interesate. – Aceste organe sunt obligate să se conformeze dispozițiilor și directivelor date pentru apărarea antiaeriană a teritoriului de către M.A.M., pe baza prescripțiilor regulamentare și a principiilor stabilite de M.St.M. [Marele Stat Major – n.n] al Armatei. – Coordonarea măsurilor de luat de către diferite departamente pentru pregătirea mijloacelor de apărare pasivă a teritoriului se face de un comitet a cărui compunere și atribuțiuni se stabilesc prin Î.D.R.

Art. 44 – Formațiunile de Aeronautică cuprind elementele fixe și elementele mobile, care pot fi grupate în M.U., prevăzute cu organele de comandament necesare și organizate după nevoile care rezultă din misiunea lor specială. Unitățile elementare ale Aeronauticei Regale, li se dă o organizare cât mai apropiată de aceea a unităților similare în timp de războiu¹⁷. În mod excepțional se pot constitui și unități-cadre.

Art. 45 – Numărul elementelor prevăzute la art. 31 precum și organizarea, gruparea și funcționarea lor se stabilește prin Î.D.R., după propunerile M.A.M., potrivit nevoilor operative și de instrucție pe baza avizului Marelui Stat Major.

Instrucția.

Art. 46 – Pregătirea personalului necesar încadrării – Formațiunilor și Comandamentelor Aeronauticei și perfecționarea cunoștințelor de specialitate se face în Școlile și Centrele de Instrucție ale Aeronauticei. Numărul, natura și organizarea școlilor se fixează prin Înalt Decret.

Defilare 20 iulie 1938, Șc. Mil. de Pilotaj Tecuci

***Foto: Defilare 20 iulie 1938.
Școala Militară de Pilotaj Tecuci.
Sursa: Internet.***

---

¹⁷*Ibidem*, p. 16.

Art. 47 – Funcționarea școlilor și diferitelor cursuri se stabilește prin regulamente speciale. Ofițerii pot fi autorizați: - Să urmeze învățământul Școalei Superioare de Războiu pentru trupele terestre;- Să urmeze cursurile de comandament organizate de M.St.M. al Armatei după acordul stabilit cu M.St.M.

Art. 48 – Stagiile ofițerilor din Aeronautică în formațiunile Armatei, precum și stagiile ofițerilor din alte arme în Aeronautică, se fixează după acordul cu M.St.M.

Art. 49 – Instrucția tehnică a specialiștilor de Aeronautică se face în: - Formațiuni; Școli Aeronautice sau - Școlile civile hotărâte de M.A.M.

Mobilizarea

Art. 50 – Pregătirea și executarea mobilizării Aeronautice și Marinei, revine în întregime M.A.M., încadrându-se în dispozițiunile generale ale mobilizării Armatei și Marinei. Condițiunile în care M.A.M. și M.St.M. al Armatei, vor veni în sprijinul pregătirii și executării mobilizării Aeronautice, se fixează prin dispozițiunile M.St.M.

Art. 51 – Planul de mobilizare al Aeronautice se va încadra în planul general de mobilizare al Armatei.

Compunerea aeronautice regale în timp de războiu

Art. 52 – Aeronautica Regală în timp de Războiu, se compune din: a) Formațiuni puse la dispoziția Comandamentelor de M.U.[Mari Unități – n.n], operative; b) Formațiuni pentru apărarea antiaeriană a Teritoriului; c) Formațiuni în rezerva generală a M.C.G-I [Marele Cartier General – n.n]; d) Formațiuni neoperative din zona interioară¹⁸.

Art. 52 – Repartizarea acestor formațiuni se face de către C.F.A., după directivele M.St.M. al Armatei, care va stabili natura operațiunilor de războiu, pe care Aeronautica Regală, va fi chemată să le întreprindă, în ansamblul operațiunilor Armatei de uscat și marinei. În acest scop, Comandamentul F.A., va colabora la alcătuirea ipotezelor de războiu și elaborarea acestor directive.

Art. 54 – Conducerea și funcționarea în timp de războiu a formațiunilor arătate la art. 52. se fixează prin regulamentele de întrebuințare și instrucțiuni speciale.”¹⁹ (sic!).

---

¹⁸Ibidem, p. 17.

¹⁹Ibidem, p. 18.

***A UNIQUE MINISTRY IN THE HISTORY OF ROMANIA'S
GOVERNMENTS. MINISTRY OF AIR AND NAVY – I
-abstract-***

Keywords: law; royal decree; ministry; air; aviation; marine

In 163 – years history of Romanin agovernments (1862 – 2025), for a period of approximately four years (November 14, 1936 – October 1940), a unique ministry operated trough its dual specificity, military and civilian, and which in its composition both the Military Air forceand Civil Air Force, as well as the Royal Navy tigether with the Civil Navy – Ministry of Air and Navy. A government structure witch a short period of existence, and which was never estabilished again. In view of the completion in 2026 of nine decades since the establishment of the Ministry of Air and Navy, based on Royal Decree No. 2620 of November 13, 1936, the law on the organization and functioning of that ministry will be presented.